

Lezing: Roots, hoe ga je daarmee om?

“Kijk en luister naar je kind”

Is het wel of niet een goed idee om met je geadopteerde zoon of dochter op rootsreis te gaan? Wie een eenduidig antwoord op deze vraag wilde, kwam wellicht wat beteuterd uit de zaal, na de LAVA-lezing op woensdag 10 februari. Spreekster Rini van Dijkhuizen, ontwikkelingspsycholoog en zelf als baby geadopteerd uit Bangladesh, nam de stelling in, dat je altijd goed naar je kind moet kijken en luisteren om tot de juiste beslissing te komen. Dit standpunt leidde tot interessante discussies in de zaal.

Door Moniek Rouweler

Het woordje ‘roots’ kent vele vertalingen. Waar iemand vandaan komt, komaf, afkomst, oorsprong, origine. Alle begrippen hebben nét een andere lading. Wat zeker is, is dat roots en identiteit onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Je identiteit wordt beïnvloed door je omgeving, je normen en waarden, je opvoeding, je ervaringen, je plek in het gezin. En je identiteit verandert continu, legt Rini van Dijkhuizen uit tijdens haar presentatie. “Het is een dynamisch proces. En er zijn ook verschillende vormen van. Heb je het over je nationaliteit? Over je genetische identiteit? Over je persoonlijke identiteit? Over het sociale: hoe anderen jou zien?”

Identiteit en adoptie

Adoptiekinderen hebben te maken met een dubbele identiteit. “Ze voelen zich verbonden met de cultuur waar ze in opgroeien,” legt Rini uit, “maar worden er tegelijkertijd continu aan herinnerd dat ze anders zijn. En in hun geboorteland voelen ze zich ook niet zo maar thuis, omdat ze daar geen geschiedenis hebben opgebouwd.” Voor Rini was het tegenovergestelde het geval. “Toen ik voor het eerst in Bangladesh terugkwam, herkende ik meteen de geuren en de kleuren en de sfeer. Ik begreep waarom ik graag met mijn handen at. En dat ik afwachtend ben, weinig contact maak, vaak een beetje traag reageer: zo zijn de mensen daar ook, zeker de vrouwen. Die herkenning gaf me heel veel zelfvertrouwen.”

Verwachtingen van een rootsreis

Terug naar de oorsprong. Iedereen wil weten waar hij vandaan komt.

Rini: “Ook al ga je niet zoeken: iedereen wil het weten, blijkbaar is het iets wezenlijks voor de identiteitsvorming.” Wat kan je verwachten als je kind op rootsreis wil? “Het belangrijkste is dat je uitgaat van de wens van je kind. Wil hij of zij graag naar het geboorteland toe reizen? Of wil je het zelf? Is het eigenlijk wel de bedoeling dat je meegaat, of is dit iets wat je kind graag zelfstandig wilt doen?”

Het is belangrijk dat de verwachtingen

van de reis reëel zijn. Gaat een kind op zoek naar biologische familie? Is er een redelijke kans dat het die kan vinden? Tussen halfbroers en halfzussen ontstaat regelmatig iets heel moois, betoogt Rini, omdat ze veel gemeenschappelijk hebben. Het contact met de geboortemoeder daarentegen is vaak moeizaam. “Er zit veel emotionele lading. Als adoptieouder kun je kijken hoe je je kind het best kunt ondersteunen. Accepteer het ook als je kind jouw steun

Tips van Rini van Dijkhuizen

- Een kind, hoe jong ook, is wijs en weet/voelt wat het wel of niet aankan. Kijk en luister goed naar je kind.
- Doe wat in jouw situatie goed voelt. Bedenk: doe ik dit voor mijzelf (als adoptieouder) of doe ik het voor mijn kind?
- Denk niet voor een ander, dus óók niet voor je kind. Vraag, met een open houding, wat het wil.
- Bedenk dat het afgestaan zijn (en dus niet kunnen opgroeien bij je eigen moeder) een traumatische ervaring is. Dit kan alleen de geadopteerde zelf verwerken, in zijn tempo, op zijn tijd. Ik heb in mijn opleiding de volgende zin eens gehoord: “Wie zijn kinderen de pijn onthoudt, doet ze wezenlijk tekort.” Dit betekent dat elk kind recht heeft op zijn eigen pijn en op de kans om daarmee te leren omgaan.
- Achter veel gedrag bij adoptiekinderen zit diep van binnen een angst, angst om ‘weer weggedaan’ te worden. Het kind kan dan gaan pleasen of geen interesse tonen in zijn geboorteland, of juist heel erg gaan uittesten of jij bij hem blijft, ook als hij ‘vervelend’ doet. En angst te moeten kiezen tussen twee ouderparen (loyaliteitsconflict). Het mooiste is uiteindelijk als een geadopteerde kan zeggen: ik heb vier ouders.
- Maak een hoekje, of doos (of wees creatief) met daarin foto’s van het oorspronkelijke land, de vlag en wat je maar kunt bedenken.
- Wees altijd liefdevol naar de oorspronkelijke ouders, wat er ook is gebeurd. Een kind blijft diep van binnen altijd loyaal aan deze ouders. Wees ervan bewust dat je het kind van iemand anders opvoedt (meer hierover in Rini’s artikel verderop).
- Hang niet alles op aan de adoptie: laat het kind ook gewoon kind zijn, met alles erop en eraan.

juist even niet wilt. Het krijgt hoe dan ook te maken met een loyaliteitsconflict. Het kind heeft altijd het idee dat hij moet kiezen, al hoeft dit niet per definitie een probleem te zijn. Gun het ook tijd. Elk kind moet zo'n bezoek op zijn eigen tempo verwerken." Overigens kun je ook prima een rootsreis maken als er géén mogelijkheden zijn de geboortefamilie terug te vinden.

Emotionele lading

Is het verstandig om al vóór de pubertijd op rootsreis te gaan? "Een kind weet heel goed wat hij aan kan en wat hij wil", antwoordt Rini. Is het nog té spannend? Ga dan niet, is haar advies. "Er is al een keer over het kind beslist: om het af te staan. Als er op 9 of 10 jarige leeftijd weer over zijn hoofd heen wordt besloten – we gaan op rootsreis, dit is goed voor jou – dan ondermijnt dit zijn zelfvertrouwen. 'Er wordt weer niet naar me geluisterd', denk het kind dan."

"Maar een kind heeft niets te willen, als je een tweede kind ophaalt. Dan moet hij gewoon mee", zegt een moeder in de zaal terecht. "En het maakt ook veel uit hoe je het brengt", geeft een andere moeder aan. "Wij zeiden op een gegeven moment: we

gaan een keertje naar Beijing, op vakantie. Cultuur snuiven, eten, genieten. We gaan niet zoeken naar de vindplek of familie." "En tóch is er emotionele lading", reageert Rini resoluut. "Altijd."

Een volwassen rootsreis

"Mijn kind fantaseert veel over het geboorteland. Er naartoe gaan, kan meer realiteit geven", oppert iemand anders. Opnieuw zegt Rini dat het belangrijk is goed naar je kind te kijken. Ze raadt een rootsreis op jonge leeftijd niet af, iedereen moet dit voor zichzelf afwegen. Maar ze deelt wel haar ervaringen: de meeste mensen die haar advies vragen over een rootsreis, zijn boven de 25. "Dat is ook logisch qua ontwikkeling", zegt ze. "Mensen gaan samenwonen, zijn klaar met hun studie, beginnen aan vast werk, kopen een huis, krijgen een kind... Al die vastigheid triggert hun behoefte om hun roots te kennen. Op dat moment gaan bijna alle geadopteerden zoeken."

"Maar is het schadelijk als kinderen op jongere leeftijd gaan? Tussen de 17 en 20 jaar bijvoorbeeld?" wil iemand weten. "Daar is nog geen onderzoek naar gedaan", antwoordt Rini bedachtzaam. "Vroeger kwam

het amper voor dat geadopteerden op jonge leeftijd teruggingen. Die kinderen die later wel op jonge leeftijd gingen, zijn nu nog steeds jong, je weet nog niet welke invloed dit heeft op hun verdere ontwikkeling. Ik hoor wel vaak van geadopteerden die al jong een rootsreis hadden gemaakt, dat ze er liever later waren gegaan. Dat ze er dan meer van hadden kunnen genieten."

Ervaringsdeskundige

In deze discussies wordt steeds duidelijker, dat er niet een deskundige bestaat, die ons kan vertellen of we wel of niet op rootsreis moeten gaan, en wanneer dan. Elk kind heeft een andere achtergrond, een ander karakter, andere vragen. En zal dus ook anders reageren. Onbevredigende uitkomst? Een klein beetje wel. Maar van iemand die het heeft meegeemaakt, Rini dus, en iemand die zowel privé als door haar werk met vele geadopteerden heeft gesproken, neem je het wel aan. Dat maakt dat je accepteert dat de vraag aan je wordt teruggespeeld. Wel of niet (nu) op rootsreis? Kijk en luister naar je kind. ■

Algemene Ledenvergadering van LAVA op 31 mei 2016

Hierbij nodigen wij de LAVA-leden uit voor de Algemene Ledenvergadering, die wordt gehouden op dinsdag 31 mei aan 19.00 – 20.30 uur in De Dissel, Disselplein 2, MD Hooglanderveen (Gem. Amersfoort).

Indien u de ALV wilt bijwonen, verzoeken wij u dit aan ons door te geven via info@lava-ouders.nl - onder vermelding van uw naam en het e-mailadres waarop u de vergaderstukken wilt ontvangen.

Het bestuur

AGENDA

1. Opening door Anja Toledo, voorzitter
2. Vaststellen van de agenda
3. Vaststellen van de notulen van de ALV van 26 mei 2015
4. Vaststellen financieel jaarverslag, (na verslaglegging kascommissie)
5. Vaststellen contributie 2017
6. Bestuurssamenstelling
7. Rondvraag
8. Sluiting

Zie voor de route op www.9292ov.nl of (route per auto) op www.dedissel.com

